

DARILNA POGODBA ZA PRIMER SMRTI

Darilna pogodba za primer smrti vam omogoča ureditev nasledstva vašega premoženja še za časa življenja. V nadaljevanju so predstavljene splošne značilnosti darilnih pogodb, s poudarki na posebnostih, ki veljajo za darilno pogodbo za primer smrti.

Pojem

Z darilno pogodbo za primer smrti, ki je urejena v Obligacijskem zakoniku (OZ) **se darovalec zaveže na obdarjenca neodplačno prenesti lastninsko ali drugo pravico** ali na drugačen način v breme svojega premoženja obogatiti obdarjenca po svoji smrti, obdarjenec pa izjavi, da se s tem strinja (533. in 545 člen OZ). Lastninska pravica se prenese šele s smrtjo darovalca.

Oblika in veljavnost

Pogodba je veljavna le, če je sklenjena v obliki **notarskega zapisa** in če je listina o sklenjeni pogodbi izročena obdarjencu (= odpravek notarskega zapisa za obdarjenca).

Postopek vpisa lastninske pravice

Obdarjenec poda predlog za vpis prenosa lastninske pravice v zemljiško knjigo, kateremu mora priložiti tudi odpravek notarskega zapisa ter potrdilo matičnega organa o vpisu smrti darovalca v matično knjigo.

Predmet in stranke pogodbe

Predmet darilne pogodbe za primer smrti je lahko **celotno premoženje darovalca ali le njegov del**. Navadno je predmet le tisto premoženje, ki obstaja v trenutku sklenitve pogodbe. Mogoče pa se je s pogodbo dogovoriti tudi za bodoče premoženje, torej za premoženje, ki ga bo darovalec šele pridobil, vendar ga je potrebno v pogodbi natančno določiti.

Stranke so lahko fizične in pravne osebe. **Sorodstveno razmerje pri sklenitvi pogodbe ni pogoj**. Nujni dediči imajo pravico zahtevati vrnitev daril, in sicer do višine nujnega deleža, ki jim pripada.

Vštevanje v dedni delež

Zakoniti dediči imajo pravico zahtevati vrnitev daril, če čista vrednost zapuščine darovalca – zapustnika ne zadošča za pokritje njihovih nujnih deležev. Svojo pravico lahko nujni dediči uveljavijo v treh letih od zapustnikove smrti.

Dolgovi darovalca

Kadar darovalec z darilno pogodbo oškoduje svoje upnike, imajo le-ti s tožbo pravico izpodbiti pogodbo, vendar le do višine dolga. Če je vrednost darila večja od vrednosti dolga, pogodba za presežek ostane v veljavi.

Preklic pogodbe

Darilne pogodbe za primer smrti **ni mogoče enostransko preklicati kadarkoli**, pač pa le v naslednjih primerih:

- zaradi darovalčeve premoženjske stiske;
- zaradi hude nevhvaležnosti obdarjenca;
- zaradi pozneje rojenih otrok darovalca.

Preklic darovalec doseže z izjavo, ki jo naslovi na obdarjenca, pogodba pa je preklicana, ko obdarjenec prejme darovalčevo izjavo o preklicu. Darovalec ima pravico pogodbo preklicati v enem letu odkar je zvedel za razlog za preklic. Po darovalčevi smrti lahko zaradi hude

nehvaležnosti obdarjenca preklic pogodbe zahtevajo tudi njegovi dediči, pri čemer pa rok enega leta teče od dne, ko je za razlog nehvaležnosti zvedel darovalec (539. do 544. člen OZ).

Davčni vidik

Darilna pogodba za primer smrti se **obdavči po pravilih Zakona o davku na dediščine in darila**. Za prenos, ki poteka med posamezniki prvega dednega reda (starši na svoje potomce), se davka ne plača. Davka tudi ne plača prevzemnik, ki se po določbah zakona, ki ureja kmetijska zemljišča, šteje za kmeta, če podeduje oziroma dobi v dar kmetijsko zemljišče, prav tako ga ne plača prevzemnik zaščitene kmetije in prevzemnik kmet, ki prevzame celo kmetijo.

Vir: Obligacijski zakonik (OZ – UPB1, Uradni list RS, št. 97/07), Zakon o davku na dediščine in darila (ZDDD, Uradni list RS, št. 117/06)